

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Convocare.

Cetățenii din cercurile electorale ale Sibiiului, al Cisnădiei, al Noerichului, al Cristianului și al Sebeșului, sunt prin aceasta rugați a lua parte la

adunarea poporală,

care se va ține în Sibiu, Marți, în 13/26 Martie 1907, la oarele 11 din zi, în sala dela „Casa societății“ (Gesellschaftshaus).

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Dezbateri asupra situațiunii politice.
3. Dezbateri asupra proiectelor de lege ale guvernului, cu privire la școlile elementare.
4. Proiect de rezoluție.
5. Inchiderea adunării.

Sibiu, 4/17 Martie 1907.

Dr. Liviu Leményi m. p. Parteni
Cosma m. p. Ioan de Preda m. p.
Alexandru Lebu m. p. Dr. Octavian
Rusu m. p. Nicolae Ivan m. p. Mateiu
Voilean m. p. Dr. Miron Cristea m. p.
Dr. Ilie Beu m. p. Lazar Tritean m. p.
Teodor V. Păcățian m. p. Ioan Droc
m. p. Dr. Avram Tincu m. p. Dr.
Eugen Piso m. p. Dr. Dumitru Ștefan
m. p. Dr. Petru Șpan m. p. Emil
Verzariu m. p. Victor Finciu m. p. Dr.
Lucian Borcia m. p. Dr. Nicolae Bălan
m. p. Dr. Aurel Crăciunescu m. p.
Octavian Goga m. p. Dr. Ioan Borcia
m. p. Dr. Ioan Lupaș m. p. Octavian
Tăslăuan m. p. Ermil Borciz m. p.
Victor Tordășianu m. p. Eugen Vancu
m. p. Demetriu Cunțan m. p. Dr. Ioan
Fruma m. p. Dr. Vasile Dan de Apșa
m. p. Silvestru Moldovan m. p. Dr.
Tiberiu Bredicean m. p. Timoteiu Po-
poviciu m. p. Dr. George Măcelariu
m. p. Dr. Nicolau Schiau m. p. Du-
mitru Vulc m. p. Dr. Nicolau Comșa
m. p. Ioan St. Banciu m. p. Ioan Bo-
jiția m. p. Dr. Nicolau Lazar m. p.
Constantin Crețoescu m. p. George
Tatar m. p. Dimitrie Comșa m. p.
Vasile Stan m. p.

Noua lege școlară.

Sibiu, 22 Martie n.

Primim informațiuni din mai multe părți, că printre învățătorii noștri se discută cu mult zel chestia, dacă n'ar fi mai bine să se mulțamească învățătorii cu salariul de 800 coroane, — așa cum a hotărât congresul nostru național în ultima sesiune, — și să nu reflecteze deloc la ajutorul statului, pentru a salva pe calea aceasta școala română și a-i conserva caracterul confesional și național?!

Merită toată lauda ceice se ocupă cu ideea aceasta, și însuflețirea lor pentru școala română, dusă până acolo, încât vreau să aducă însemnată jertfă materială, numai pentruca să o poată salva, e pildă vie despre iubirea de neam, care a caracterizat totdeauna învățătorimea noastră.

Oricât de cu drag să primim însă solia, care vedem că și-a făcut intrarea și în coloanele altor foi române, trebuie să lămurim chestia, și să le spunem celor ce nu au studiat cu destulă băgare de seamă proiectul de lege al contelui Apponyi, că scopul nici pe calea aceasta nu va putea fi ajuns. E compus adecă cu multă măiestrie acest proiect de lege, și ori primim, ori nu primim ajutor dela stat pentru salarizarea învățătorilor noștri, dreptul de controlă și de ingerință în trebile noastre școlare e asigurată pe seama guvernului. Vom arăta cum.

În paragraful 19 al proiectului de lege se spune, că la școlile confesionale, cari nu primesc ajutor de stat, învățătorul e dator să propună limba maghiară în așa măsură, ca copilul de limbă nemaghiară să-și poată exprima la înțeles gândirile în limba ungurească. Atâta și nimic mai mult. E lăsat deci în grija școlii confesionale, că ce plan de învățământ, ce manuale și ce mijloace de învățământ să întrebuințeze, pentruca elevii să facă în limba ungurească progresul cerut de lege, firește, întrucât acesta poate fi atins.

Dela învățătorii școlilor confesionale ajutate de stat se cere însă mai mult. În paragraful 20 se spune, că limba maghiară, aritmetica, geografia, istoria, drepturile și datorințele cetățenești, au să fie propuse elevilor de limbă nemaghiară după planul de învățământ al ministrului, în oarele stabilite de el, și cu folosirea exclusivă a manualelor și a mijloacelor de învățământ incuviințate de ministru.

Deosebirea e deci evidentă între școlile neajutate și între cele ajutate de stat. Ingerența ministrului e enorm de mare față de cele din urmă. Dar deosebirea e numai aparentă, pentrucă vine paragraful 24 din proiect și o șterge cu desăvârșire. Paragraful acesta ne spune, că ministrul poate ordona cercetare disciplinară, efectuită de comisiunea administrativă (nu de autoritatea bisericească), cu urmările precizate în lege, în contra învățătorului aplicat la școala confesională, fără considerare la faptul, dacă primește ori nu primește ajutor de stat, totdeauna, când limba maghiară nu se propune cu succes corăspunzător scopului expus în paragraful 13, 19 și 20 ai legii, și respective nu conform dispozițiilor cuprinse în ei, precum și în celelalte patru cazuri înșirate în lege, în cari se găsește vinovăție pe seama învățătorului.

Va să zică, și în școlile confesionale, cari nu se împărtășesc de ajutor de stat, propunerea limbii maghiare are să se facă conform dispozițiilor din §-ul 20, care privește de altcum numai școlile, cari primesc ajutor de stat, iar învățătorul e espus acelorasi șicanări, pe cari are să le îndure învățătorul ajutat din banii statului.

Negreșit, că suma de 800 coroane salar fundamental și cuincuenalele de până acuma s'ar găsi

multe comune bisericești din metropoliia gr. ort. română cari să voiască și să poată a o asigura pe seama învățătorului, fără a mai recurge la ajutorul statului; dar prin aceasta n'am impedit întru nimica executarea paragrafului 20 din proiectul de lege al contelui Apponyi, care ordonează propunerea anumitelor obiecte în școala poporală după planul ministrului și după manualele sale de școală, și nici amestecul comisiei administrative în anumite cazuri.

Am ținut să facem lămurirea aceasta, pentrucă mulți dintre ai noștri erau și sunt de credința, că dacă nu primim ajutorul de stat ferim biserica de spărturile pe cari vrea proiectul de lege să le facă în autonomia ei, ceace însă nu e exact, pentrucă amestecul guvernului în afacerile noastre școlare este asigurat în lege, ori se primește, ori nu se primește ajutor de stat.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiter al din tractul Hoțegului.
Hațeg, 16 Martie n.

Sinodul protopresbiter al gr. ort. din tractul Hoțegului s'a ținut anul acesta în 26 Februarie. Imi iau voe a raporta, în liniamente generale, despre celea experiate și petrecute în acest sinod.

Toate șgendele s'au pertractat și rezolvat în cea mai bună ordine cu zăl și interes.

Prezidentul sinodului dl protopresbiter Tit. V. Gheaj, prin o vorbire pătrunzătoare, plină de povețe, deschide ședința sinodului și după alegerea notariului pune la ordine verificarea membrilor noi aleși în cercurile vacante.

După acestea a urmat „raportul general“ care oglindează, până în amănunte, starea tractului în cele bisericești, școlare și epitropești, precum și referințele între poporațiunea din acest tract, și între preoți și învățători.

Din raportul general mă mărginesc de astădată a aminti momentele mai însemnate despre activitatea și progresele în decurs de 9 ani, sub conducerea domnului protopresbiter Tit. V. Gheaja.

În 15 Februarie a. c. s'au împlinit 9 ani de când dsa a fost instalat, cu o rară pompă și însuflețire, ca șef al tractului, pe care îl conduce cu tact, înțelepciune și zel.

Șapte ani a fost tractul acesta vacant. Nu e mirare, că ordinea și disciplina erau deenerate.

La venirea dsale aici a avut mult să lupte pentru a face disciplină între preoți și popor, ordine în școală și bisericească, și lumină în tract.

Cu drag mărturisim că astăzi domnește disciplina și ordinea pretutindinea.

Preoții sunt înbrăcați în reverenți și să prezentă în tot locul, unde cere trebuința, cu cuviință, cumpătare și demnitate, atât în cât și afară de oficiu, — iar în celea administrative sunt zeloși și punctuali.

Rațiociniile bisericești, în cele mai multe parohii, erau în restanță până chiar și pe 12 ani. Astăzi toate s'au adus în regulă, abea 2-4 parohii mai sunt în restanță pe 1-2 ani, dar și acestea sunt remise numai spre completare.

Dar ce e mai mult! În cele mai multe comune nu eră nici un isvor de venit, ba în unele locuri nici discul nu se purtă în bisericească. Astăzi, după cum ni se spune, aproape la toate parohiile s'au creat isvoare de venit, în unele magazine de bucate, și preste tot discul se poartă în toate bisericele noastre, cu rezultat satisfăcător,

pentrucă religiozitatea predominează poporul, care cu încredere privește la preoți, conducătorii săi.

Ne-am convins și despre aceea, că în restimpul acesta scurt s'au zidit 7 biserici noi și 8 s'au renovat fundamental, iar curțile acestora precum și cimiteriile s'au închis și îngrădit după cuviință și cerință.

Sau edificat 5 școli corăspunzătoare legii, cu locuință pentru învățători. Sa înființat școală nouă în parohia de munte Lunca, unde înainte nici pomenire eră de școală și de învățător.

S'au luat dispoziții, ca într'un an de zile să se edifice școli corăspunzătoare în 4 parohii, pentru care scop în unele s'au adunat deja mare parte din material și s'au încasat deja o parte din repartația făcută în acest scop.

Fondul tractual la venirea sa are abea eră 70 coroane, astăzi din taxele anuale — dela preoți, comune și învățători, s'a ridicat aproape la suma de 1500 coroane.

Iată dar starea tractului nostru, după vrednicia de laudă și mănoasa activitate a unui protopresbiter vrednic de imitat.

Cu drept cuvânt dar, la încheierea ședinței, membrul sinodal Ioachim Ungur — în numele prezenților — între vii aclamațiuni — a adus mulțămită și recunoștință vrednicului și zelosului nostru protopresbiter pentru activitatea mănoasă, dezvoltată în restimp de 9 ani, în acest tract protopresbiteral.

După toate acestea constat deci cu bucurie o sănătoasă conducere întru promovarea intereselor și mijlocirea acestui tract protopresbiteral, precum și o mănoasă activitate cătră ajungerea scopului, la care cu toții ținim.

N. Sanzian

epitrop, membru al sinodului protopresbiteral

Sinodul protopresbiter al tractului Lupșa.
Ofelbaia, 1 Martie 1907

Despre decursul acestui sinod, care a avut loc aici în centrul protopresbiteratului, la 26 Februarie v., vin a da următorul raport.

Sinodului i-a premers serviciul divin cu invocarea Duhului sfânt în biserica din loc, apoi la 9¹/₂ ore a. m. a urmat deschiderea sinodului prin domnul protopresbiter Vasile Gan, ca prezident, cu discursul, care pentru însemnătatea sa lasă a urmeze aici:

„Preonorat sinod protopresbiteral! Domnii membrii! Anul trecut dela acest loc — și în calitatea mea de prezident al sinodului protopresbiteral am puș degetul pe 2 rane cari, — prin durerile și le produc, — turbură mersul sănătos al afacerilor tractuale și împedecă dezvoltarea normală. În aceeași calitate mă ocupă azi cu alt rău, care invoalvă și iași primejdie pentru organizmul tractual.

Din actele ce vă stau înainte pertractare constituțională, veți înțelegă că arborul nostru bisericesc în multe vințe e ca pomul scorburos, — numai dînsfară arată verdeață, înlăuntru e de putreziciune, amenințând cu rostul lire. Scorbura în arborul nostru bisericesc se formează prin activitatea nefundamentată a organelor noastre bisericești, școlare și epitropești din unele parohii. Conducătorii sunt adecă inima, ei dau prizațiunea la viața tractuală. Incetând putreziciunea normală, — firește, trebuie să înceteze și viața.

Faptele dovedesc, că în acele părți ale tractului, unde conducătorii dezvoltă activitatea recerută, spirit nou a cuprins paturile poporului, și răvna acestuia de a fi folositor instituțiilor sale bisericești nu are margini. Aer vivificator, plin de mirezme se revarsă din aceste părți. Viața nouă pulzează ca suctul de primăvară și fibrele codrului sănătos. Durere. Elevați noștri sufletească nu țin mult! Săruri sănătoase sunt poate mai rari ca ozel din Zihara, și duhul ce domnește în multe părți pare a fi mai omoritor de cât praful

din Zahara, ce-l aruncă furtunile în fața călătorilor. Nu măresc lucrurile, când a firmă că avem organe parohiale, cari n'au rupt cu trecutul în nici o privință, avem organe, cari excelează prin nelucrare și avem în sfârșit organe, cari numai pildă bună nu dau poporului, ba parcă anume vreau să-l țină pe loc. Organe ca acestea sunt cauza, că stagnează multe afaceri. Ideile de cari vorbesc actele ce vă stau înainte, și le veți mai constata și d'voastră, în foarte mare măsură provin din lipsa de energie și puținul spirit de inițiativă ce se observă la o parte bună a conducătorilor din parohii.

Timpurile istorice, cum e și veacul în care trăim, recer conducători plini de adevărați apostoli, ca să nu dea de mal poporul și instituțiile în fruntea cărora stau. Ar trebui deci, ca activitatea acestor fel de organe, să ia alt curs; ar trebui ca în fața problemelor mari — religioase și culturale — ce ne așteaptă, să nu stăm pasivi, ca pasărea care își acoperă capul în fața primejdiei, în loc de a da pept cu adversarii și cu puteri unite să pășim înainte toți, înfruntând orice pericol, ce ni-ar sta în cale.

Vă descoper, Domnilor! ceea ce zace în inima mea, ca să nu-mi puteți face cândva imputare, că nu v'am pus în poziție a cunoaște perfect stările dela noi. D'voastră ca unii ce (în temeiul § 50 din statutul organic) sunteți puși în fruntea tractului, ca să înaintați treburile lui și să susțineți vaza bisericeii, — veți dispune, nu mă îndoiesc, ce e de lipsă pentru îndreptare. Maturitatea d'voastră imi este deplină garanță, că și de astă dată veți servi cu un pas înainte cauza religioasă și culturală a populației tractuale.

În speranța aceasta vă zic: Bine ați venit! și sinodul protopresbiterial îl declar deschis.

E primit cu repetate „Să trăiască”, acest frumos cuvânt, apoi la invitarea președintelui sinodul se constituie, alegându-și notar pe subscrisul. Președintele prezintă în urmă curențiile, dintre cari, ca mai însemnate amintesc: Circulariul Conzistoriului arhidiecezan Nr. 408 Bis. în cauza clasificării parohiilor din tract, pe baza noului regulament, raportul protopresbiterial despre starea tractului în 1906, rapoartele comitetului și bibliotecarului, rațiociniul pe 1906 și bugetul cu lista de repartiziune pe 1907. Actele prezentate se predau comisiunilor spre cercetare și raportare. În comisiunea I-a s'a emis: Vasile Șpan, Vasile Trifa și Ioan Panța, în a II-a George Lazar, Aurel Boer și Vasile Ioni, în a III-a Vasile Bumbuț, Vasile Jira și Macaveiu Catean. Până la terminarea lucrărilor în comisiuni, ședința se suspende.

Ședința se redeschide abia după 3/4 oră, când se pun la ordinea zilei rapoartele comisiunilor.

Înălțărâtă discuție s'a făcut în jurul circulariului Conzistorial Nr. 408 Bis. Avram Cioran susține, că comunele tractului sunt sărace și resfrate prin munți, deci nu află motivat a se clasifica parohiile după regulamentul nou. E de părere a se susține clasificarea veche. Iar dacă sinodul nu ar sta pe punctul său de vedere, anunță vot separat. Sinodul însă a primit, afară de un vot, propunerea comisiunii I, după care rămân 11 parohii de clasa III Brăzești, Cioara-de-sus, Lunca, Ocălișul-mic, Oraști, Poșaga-de-jos, Runc, Bartăș, Subpeatră, Vidolm și Vința. Cetelealte, conform poziției geografice și numărului sufletelor, trec în clasele I și II.

Raportul protopresbiterialului e un oarecat întreg. Are următoarele capitole: I. Afaceri oficiale, II. Afaceri bisericești, III. Afaceri școlare, IV. Afaceri epitropicești și Momente istorice. Din capitlu I. cu aștem, cum se îndeplinesc șgandele oale în centru și comunele bisericești. În centru, de sine înțeles, este ordine eplărs. În parohii asemenea afară de e. Din datele aci arătate mai relev, relațiile personale între conducători, de unele excepțiuni sunt normale.

Șteva locuri au început a se înființa bisericești, preoții țin sinoadele pale regulat, ba unii au introdus în biserică — în locul cazaniilor cetite de canoane — datina de a predica înșiși, mai lipsind drept problemă a viitorului înființarea reuniunilor de tot felul, ales pentru a se discuta, ca să nu se răzlaşască, ca de prezent, prin crâșme, în detrimentul disciplinei bisericești.

Capitlu II. arată, că numărul filiilor de sporit cu Lungăștii, cari au trecut la noi dela gr. cat. Au sporit apoi și numărul parohiilor în 1906, prin întregirea unor persoane deplin qualificate a unor parohii vacante. Posturile de învățători afară de provizor, sunt ocupate toate cu persoane abilitate. Poporațiunea a crescut. Ba a progresat și moralicește în unele privințe. Paroșii nelegiuite au scăzut, iar numărul celor ce se mărturisesc a crescut. Neputând mai mare se arată la întregirea posturilor de cantori, cari din lipsa de do-

tație corăspunzătoare, nu se pot ocupa cu persoane deplin qualificate. Se înmulțesc pe unele locuri și crimele între creștini și abaterile dela canoanele bisericeii noastre.

În capitlu III. se înșiră luptele supraomenești în scopul susținerii și asigurării școalelor. Tonul acestei părți din raport e înduioșător. Ni-se arată scăderile multe de cari sufer școalele, între cari lipsa de recușite școlare, grădini școlare șd. Ba și numărul celor ce umblă la școală a scăzut.

Icoana capitlului IV. e cea mai veselă. Înțelegem de aci, că averile bisericești, deși cu încetul, dar sporesc, grație chivernisirei bune. Singure 2 comune (Bedeleu și Șasa) fac excepțiune regretabilă dela regulă.

E de remarcă impulsul credincioșilor de a face danii pentru biserici, care impuls an de an crește. Daniile acestui an fac respectabila sumă de 4804 cor. 14 fileri.

Din capitlu V. relevăm numai faptul prea plăcut al sfințirii bisericeii din Sălcuța-de-sus, care prin felul cum a decurs actul sfințirii și cum a fost primit delegatul Excel. Sale domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu, asesorul consistorial Dr. Miron E. Cristea, prin comunele prin cari au trecut, a lăsat urme neșterse în inimile credincioșilor din tract.

Comisiunea a II-a a propus și sinodul a acceptat mai multe propuneri față de raportul protopresbiterialului. În genere s'a luat la plăcută știință. Partea I. a fost întregită cu îndrumarea ce s'a dat protopresbiterialului de a aplica strict prescripțiile regulamentului disciplinar în toate cazurile de neglijență și încordări personale între conducătorii comunelor. La partea a II-a s'a dat ordin preoților a grijii mai strict asupra purtării credincioșilor și a influința în direcție bună purtarea lor parte prin exemplu bun, parte prin sfaturile și îndemnul binevoitoare.

La partea III. s'a dat expresiune speranței, că geniul cel bun al neamului și bisericeii va apăra școalele confessionale de primejdiile ce le amenință. Să îndeamnă însă preoțimea și învățătorii, cât și poporul a-și da silință la delăturarea neajunsurilor, încât le ajung puterile morale și materiale. S'a decis apoi la capitlu IV. a să da indemn comunelor să înființeze fonduri pentru salarizarea personalului bisericesc-școlar, și îndeosebi să sistemizeze dotațiunile cantonilor, ca să nu mai suferă binele religios și moral al credincioșilor din lipsa de cantori apți și deplin devotați misiunii lor.

Interesul față de biblioteca tractuală a membrilor nu-i prea laudabil, încât aproape nime nu scoate cărți din ea. Raportul bibliotecarului la propunerea comisiunii a fost luat la cunoștință.

Comisiunea a III-a a propus și s'a și aprobat atât în general, cât și în special raportul comitetului. Conform deciziilor acestora, parohii sunt îndemnați a stărui cu de-a dînsul, ca colecta ce s'a pus la cale pentru fondul neatacabil al tractului, să aibă rezultat cât mai îmbucurător. La fondul acesta pe viitor vor fi obligați a contribui cu o taxă oarecare toți preoții și învățătorii ce ocupă posturi noi în tract. Taxa o va statorî din caz în caz comitetul. Ea pentru preoți nu va fi mai mică de 10 cor. și pentru învățători 5 cor. Vor încurge la acest fond, încât autoritățile bisericești se vor învoi, și pedepsele ce ce dictează. Fondul se va administra ca depuneri pe la institute solide de bani. Acest fond înființat anul trecut, de prezent abia e de 162 cor. Memnirea lui e sfântă: a acoperi trebuințele tractuale.

Deci obștea tractului va face bine, dacă îl va sprijini.

Rațiociniul pe anul 1906 s'a aprobat fără nici o observare, tot așa s'a votat bugetul și lista de repartiziune pe 1907. De astădată repartiziunea pe comune s'a făcut după clase. Pe clasa I. vin 26 cor., II. 25 și III. 24 cor.

Nu pot lăsa neamintită nici îngrijirea sinodului pentru crisa ce poate urma din repartiziunea cea mare pe comune și de aceea a decis a se face reprezentăție în cauză la sinodul arhidiecezan.

Animăția ce a domnit peste tot a fost îmbucurătoare, căreia i-s'a dat expresie și la prânzul ce a urmat după sinod, în c. sele zelosului și simpaticului protopresbiter. Concordie a domnit peste tot, și dacă poate fi vorba de ceva pornire mai înfrântată, apoi toate pornirile aceste provin din dragostea ce se poartă pentru înaintarea treburilor tractuale.

Să nu mă dau de minciună! A fost și un lucru neplăcut! Zece membri sinodali au lipsit dela ședință, fără a-și scuza măcar absențele. Nu înțeleg, pentru ce domnii acestia nu subordonează interesele private intereselor binelui obștesc? Să nu se mai întâmple!

Gavriil Rancea
Învățător, notar sinodal.

Vorbirea deputatului Dr. Vaida, rostită în dieta țării Luni, 11 Martie n.

(Urmare).

Dr. Al. Vaida: (Cetește cele din memorandumul învățătorilor la §§-i 7—8—9. Sgomot continuu. Nu se aude nimic. Nici stenografii nu pot lua notițe). Prin acele dispoziții se creiază situații anormale, deci au dreptate învățătorii. (Sgomot).

Hodja Milan: S'acuzim glasul învățătorilor.

O voce la naționaliști: Lor nu le trebuie nimic dela ceice le contrazic. (Sgomot).

Dr. Al. Vaida: Greșala e evidentă, la §-ul 9 care dă sub titlul de salar cele 200 cor. adaos directorilor de școale elementare...

Așadar precum de puternic, pe atât de corect și de clar își expune învățătorimea ideile sale cu privire la §. 9 și de fapt dacă cetești paragraful acesta cu puțină atențiune te poți convinge, că de fapt e poziție foarte falsă, ca în loc să câștige prin faptul, că înaintează în postul de director activ, e osândit la pierdere. N'ar fi bine, dacă dl ministru numai din ambiție ar stărui, ca proiectul acesta să se ridice la valoare de lege, ci ar face foarte bine, dacă ar schimba alineatul acesta, sau dacă și-ar retrage proiectul întreg, căci dupăcum puteți observa — despre ceea ce voiu putea convinge pe onor. cameră — întregul proiect e o serie întreagă de greșeli de logică, în urma cărora ar putea să îndure o mare pagubă totmai aceia, de dragul cărora voesc să ridic la valoare de lege acest proiect, adică învățătorii. Stimez foarte mult pe învățătorii de stat, atunci când ei înșiși recunosc și au curajul a spune, că sub titlul premiei ar da prilej, ca proiectul acesta să se folosească pentru premiarea serviciilor politice și imi pare foarte bine, că învățătorimea ia cu plăcere la cunoștință, dacă s'ar ridica numărul directorilor activi, căci chiar și învățătorii s'au săturat, că guvernul îi folosește numai pentru servicii politice.

Sub titlul, că „învățătorul de stat e dator să desvoalte pe terenul maghiarizării o activitate foarte extinsă”, nu înțeleg numai, că învățătorul e dator a instrui pe băiatul din localitatea respectivă, ci își va ține de datorie patriotică să se umilească înaintea oricărui guvern, să se ploconească și să se angajeze de agent electoral (cortez).

E foarte frumos din partea învățătorimeii, că nu voeste să suferă aceste, și cu atât mai vârtos, căci dacă observă, că pe de o parte ce situație falsă s'a creat și se va putea naște în viitor, pe de altă parte poate să se aștepte, că în viitor aceste stări nesupportabile pot lua dimensiuni mai mari, învățătorimea va fi folosită în măsură mai mare pentru servicii de agenți electorali (cortezii), fiind dată posibilitatea, că dacă sunt cortezii conștiențioși, să li-se ridice salarul, să fie transferați, sau să ajungă la favoruri prin înaintare în post, — până când acei învățători, cari sunt independenți și își spun verde vederile lor, — vor fi terorizați și retrogradați.

On. cameră! St. domnule președinte! Fiindcă sunt 12 ore trecute, vă rog să dispuneți, ca să se țină puțină pauză.

Prez.: Ridic ședința pe 10 minute.

După pauză.

Președintele: Redeschid ședința. Continuați vă rog.

Dr. Al. Vaida: Dlor deputați, articolul 10 al memoriului învățătorilor spune următoarele (citează mai departe din memoriu). Și aici învățătorii au dreptate. Eu încă doresc, ca învățătorii cu copii mulți să fie mai bine plățiți. Ba ader la ideea de a se da, ca în Franța, nu numai funcționarilor publici cu copii mulți lefuri mai bune, dar de a se da avantajii tuturor familiștilor cu copii mulți, bunăoară de a scuti pe o parte din copii de oaste și de a-i crește pe cheltuiala statului.

Dar nu vom putea face reforma aceasta. Memoriul arată foarte nimerit cum mulți învățători nu trebuiesc ajutați, căci

să însoară și iau zestre, în vreme ce alți învățători și învățătoare necăsătorite trebuie să întreție pe părinții și pe frații lor, pe cari trebuie să-i poarte la școală.

Ar fi de dorit, ca dnul ministru al cultelor să ție seamă de această plângere a învățătorilor. Impunând învățătorilor și învățătoarelor deopotrivă aceleași datorii, statul este dator de a le da leafă deopotrivă.

Sunt și eu cu totul de părerea învățătorim-ei, căci de fapt această stare rea și această poziție falsă, — care e așa din vina legilor — își are isvorul în faptul, că gruparea s'a făcut după ordinea de clase, în loc să fie un salar egal pentru toți, și ar fi dată posibilitatea de a înainta din 5 în 5 ani, sau în alt interval stabilit anume.

E în adevăr falsă poziția aceea, ca un învățător să fie permutat în altă comună fără nici o vină, fără să se fi făcut cercetare disciplinară și fără să se fi făcut vre-o observare, ci numai pentru atitudinea și activitatea lui de cetățean. Îi permută de pildă pe un învățător, fiindcă e un bărbat de școală consumat, sau e o putere pedagogică și pentru că în comună demoralizată e nevoie de un învățător, care să însuflețească pe copiii de școală decăzuți și peste tot să desăvâșânt întregei vieți publice de acolo, căută în păragină.

Când e permutat un astfel de învățător eminent, — ceea ce se poate întâmpla prea adeseori, conform împrejurărilor date, — un astfel de învățător în loc să fie răsplătit pentru calitățile lui înăscute, pentru calificația lui excelentă și pentru cunoștințele lui pedagogice, din contră nu numai că e degradat, dar e chiar păgubit în fiecare an cu câte 200 de cor., ceea ce în 5 ani face 1000 de coroane.

Acest paragraf al 12-lea e într-o contrazicere evidentă cu al 13-lea, astfel, că alcătuiesc împreună călcăiul lui Achile, și dacă rămân neschimbate, se ajunge totmai rezultatul contrar dela ceea ce ar trebui.

(Scaunul presidial îl ocupă vicepreședintele Rákovszky).

Referitor la §. 14 spun învățătorii, că ar fi foarte bine ca să se elimineze din proiect punctul care zice, că pedeapsa corporală e delict disciplinar, de oarece micii copii trebuie tractați cu asprime, care la alții nu poate fi aplicată.

Paragraful respectiv adecă zice, că tratamentul dur cu copiii e delict disciplinar.

Referitor la aceasta spune memorandumul învățătorilor, că comisia disciplinară poate qualifica de dur și un cuvânt mai aspru. De aceea ar fi mai bine, dacă s'er admite numai pedeapsa corporală ca delict disciplinar.

Eu aș considera aceasta de foarte corect, pentru că de fapt se întâmplă în unele școli multe abuzuri și scandaluri. Și azi sunt învățători, cari tratează cu copiii foarte dur. De aceea așa ar trebui chestia resolvată, precum o cere memorandumul. (Sgomot mare).

Prez.: Liniște dlor!

Nagy: Ai putea vorbi mai tare, nu se poate auzi nimic.

Thaly Kálmán: Acesta nu-i glas, ci păsăit.

Prez.: Nu-i prevăzut în regulament cum să vorbească. Rog liniște.

Thaly K.: Rog să chemați pe vorbitor la tribună.

Prez.: Nu faceți dispoziții, acesta e dreptul președintelui. Nu conturbați pe vorbitor.

Thaly Kálmán: Eu am rugat numai pe președintele.

Dr. Al. Vaida: Mai bine ar fi să se spună hotărât, că pedeapsa corporală e cauză disciplinară. Asta trebuie hotărât în lege limpede și categoric.

În expresia „tractare dură” se cuprind multe, pentru că față de unii copii ești dur cu două-trei cuvinte aspre, alții nici grije n'au. Asta depinde dela concepția subiectivă a copilului, respective a părinților sau a învățătorului.

Memorandumul cere, ca aceste cuvinte „tractare dură” să se șteargă. O cere acea-

sta foarte limpede așa, că nu mai cred de necesar să mai fac vre-un comentariu.

Prezidentul (sună): Te rog dle deputat, eu nu aud nimic. Fi atât de bun și cel puțin spune-mi ce cetești, ca să știu dacă ai dreptul sau nu să cetești.

Dr. Al. Vaida: Când am început să ceteșc, nu presida dl viceprezident. Eu ceteșc din memoriul comisiei regnicolare a învățătorilor din Ungaria.

Prezidentul: De acolo poți ceti.

Nagy György: Asta tot e prea mult să cetească așa de încet. (Ilaritate).

Prezidentul: Vă rog să nu-l întrerupeți pe orator. Astfel de întreruperi scad nimbul de demnitate a camerei, (Așa e! Așa e!) dacă nu se face cu seriozitatea pe care o pretind desbaterile noastre.

Dr. Al. Vaida: Eliminarea acestor cuvinte ar fi foarte la loc, și ar dovedi mai frumos, că on. camera recunoaște corectitatea atitudinii învățătorilor referitor la acest punct. E la loc cererea aceasta a învățătorilor, căci eu de fapt nu-mi pot închipui, ca un învățător de stat să se poarte dur și necinstit față de forul său superior, de ex. inspectorul școlar. Nu-mi pot închipui, ca învățătorul să poată ataca cu forța brutală pe inspectorul. Să presupunem însă, că se întâmplă, inspectorul are drept și o și face, ca să aducă chestia la forul competent, și ar fi zădărnica căutarea dreptului pe cale disciplinară, pentru că ar trece peste granițele permise. În această privință deci încă mă identific într-o parte cu memoriul învățătorilor.

Tot în proiect ar trebui să se spună amănunțit în ce cazuri poate fi suspendat învățătorul, pus sub cercetare disciplinară, pentru că să nu fie nedreptate și să nu suferă nici învățământul nici învățătorul.

Și asta e observare corectă, pentru că dacă nu se îngrijește proiectul de suspendarea învățătorului vinovat, foarte ușor pot crede, pentru că am experiat aceasta, că dacă inspectorului nu-i place fața unui învățător, să-l expună nesfârșitelor șicane. Imi aduc aminte de un caz. În satul meu a venit un inspector unde un învățător confesional învățase copiii într'un an românește și ungurește cu progres nimer, așa că știa scrie și ceti bine în amândouă limbile, — se înțelege cea maghiară mai târziu o uită, — ba știa chiar și istorie etc. Așa succese frumoase a avut acest învățător, că era aproape de necrezut.

Învățătorul, om sfios și modest, nu îndrăznește însă nici să-și deschidă gura în fața unui domn așa de mare, cum îl credea el pe revizorul școlar.

Un astfel de caz se poate imagina și cu învățătorii de stat și memoriul l-a vizat tocmai pe acesta. Se mai poate întâmpla, ca revizorul să facă loc pentru vre-un protegiat de al său, căci fiecare om are astfel de persoane. Ei bine, în cazul acesta oricât ar fi de bune intențiile ministrului, el nu poate ști ce se petrece pretutindenea, încât învățătorul cade pradă revizorului.

Memoriul învățătorilor a avut în vedere cazurile acestea și trebuie să se țină seamă de el.

Dar urmez a cita. (Citează mai de parte).

Imi dați voie să mă indoesc, că toți subprefecții din toată țeara să aibă pregătire specială și adâncă în materie de pedagogie, și că ei vor ști în totdeauna tot ce trebuie să facă. Dvoastră încă veți constata adeseori lucrul acesta. În cazuri de anchete asupra învățătorilor, revizorul ca specialist va trebui totdeauna să fie de față.

Iar unde vorbește proiectul despre transferarea din interes de serviciu, învățătorii excepționează dispoziția și cer, pretind chiar, ca transferarea pe acest motiv să nu fie admisă. Ei au toată dreptatea, de oarece trecutul ne-a arătat câte abuzuri se comit sub acest titlu, ca să se facă loc unui tânăr cu protecție.

Când ne gândim cât de primejdios ar fi să se primească dispoziția asta, nu se mire nimenea, că eu primesc și consider propunerea învățătorului, care e justă.

(Va urma).

NO UTĂȚI.

Pentru gimnaziul din Brad s'a colectat în comuna *Rășinari*, protopresbiteratul Sibiului, suma de 398 cor. 90 fil., la care au contribuit următorii: Fondul bis. gr. or. 50 cor., Rășinari: comuna politică 100 cor., Dr. Ioan Bucur, Maniu Lungu, paroh, Vasiliu Runcean, paroh, Emilian Cioran, paroh, câte 15 cor., Nicolae Crețu, Aleman Dragoe (624), Aleman Dancăș (790), Șerban Ilcuș (1388), câte 4 cor., Ioan Vidrighin (543), Bucur Bratu (713), Ioan Poplăcenel (704), Aleman Giurcoiu (513), Șerban Jianu (969), Petru Brote (759), Ioan Vidrighin (577), Moise Frațilă, Aurelia Goga, Teofil Caliman, Bucur Sasu, Eugeniu Crăciun, Ionel Crișian, Aleman Mitrea, câte 2 cor., Nicolae Vidrighin, epitrop, Bucur Lungu (374), Irimie Dancăș (807), Iacob Isdrailă (371), Bucur Dancăș (832), Iacob Ciocian, primar, câte 10 cor., Aleman Giurcoiu (1354), Ioan Cioran (839), Nicolae Giurcoiu (709), Coman Droc, Oprea Cioronca, câte 5 cor., Șerban Cruciat (901), Maniu Băcilă (860), Petru Băra (568), Șerban Cioranu, inv., câte 3 cor., Maniu Răglășu (398) 20 cor., Dumitru Vidrighin I. (827), Coman Ciocian (516), Suroiu Dumitru, câte 1 cor., Petru N. Vidrighin, Vasilie Năița (163), Șerban Marcu, Coman C. Mitrea, Petru Podariu (1446), Dan Cruciat (644), Dumitru Vidrighin (511), câte 1 cor., Bucur Poplăcian 3 cor. Cățiva cu sume sub o cor.

Dela casa arhidieceșană. Au mai intrat pentru gimnaziul din Brad sumele următoare: dela com. bis. Țințari 150 cor., Mândra 27 cor. 96 fil., Riușor 27 cor. 80 fil., Drâmbar 28 cor. 94 fil., Bucium Muntari 8 cor., Ciora de sus 20 cor., Scărișoara 42 cor., Hădărău 9 cor., Frâna 11 cor. 74 fil., Fofeldea 14 cor., Seliștat 10 cor. 90 fil., Rotbav (Brașov) 31 cor. 6 fil., Vlădeni 59 cor. 50 fil., sumă la care au contribuit următorii: Biserica gr. or. Vlădeni 30 cor., Iacob Zorca, paroh 5 cor., Toma Dragoș, inv., Iacob Balcăș, Andrei Martir, Bucur Sandi, George Staniloiu, Achim Lascan, Voina Potcova, câte 1 cor., Georgiu Carlan, notariu 3 cor. Mai mulți cu sume mai mici.

† **Marcel Berthelot**, renumitul chimist din Paris, și membru al academiei franceze de științe, primind știrea, că nevastă sa, care se bolnăvise înainte cu câteva zile, a căzut în agonie, a primit un atac de apoplexie și a căzut mort la pământ. Era de 80 de ani. Într-o vreme fusese ministru de instrucție, la anul 1886, ear în anul 1895 a fost ministru de externe.

La temniță. Preotul român din Ezeriș (lângă Lugoș), *Troian Gașpar*, a intrat luni în 18 Martie în temnița de stat din Seghedin, spre a-și împlini pedeapsa de 10 zile, la care a fost condamnat, pentru delict comis cu ocaziunea alegerii ultimei dela Lugoș. Părintele Gașpar a cerut amânare până în Iunie, deoarece d-sa este și învățător în comună, dar cererea i-a fost respinsă.

Promoțiune. Dl *Virgil Budințian*, din Bocșa-nontană a fost promovat doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

Expoziția de vite, aranjată cu concursul statului și al comitatului Sibiului se va ține aici în Sibiului în 26 și 27 Martie n.

„Un dispărut“. Ni se cere publicarea următoarelor șire: „Domnul *N. Iorga*, învățatul profesor dela universitatea din București, savantul, care se poartă cu neînțeleasă răceală față de toți bătrânii, mai ales față de cei dela „*Academia Română*“, a scris sub titlul „*Un dispărut*“ într'un număr trecut al „*Neamului Românesc*“ și despre mult regretatul nostru fruntaș între frunțeși *Vincențiu Babeș* lucruri, cari nu pot fi lăstate nerecificate. Că ce impresie a făcut asupra dlui *Iorga* figura mică a decedatului Babeș e treaba dlui Iorga, ca om. Dar *Iorga*, istoriograful, n'are dreptul să șirne, că Babeș n'a avut nici odată idei originale și nici țante proprii, fie măcar și personale, pentru că scriind așa, scrie într-o chestie pe care n'o cunoaște. Să binevoiască dl *Iorga* și să studieze activitatea parlamentară a marelui nostru *Babeș*, apoi procesele verbale ale congreselor și sinoadelor noastre bisericesti din trecutul mai depărtat (nu din anii când Babeș trecuse de 80 ani), ori actele conferențelor noastre naționale dela anii 1881, 1884 și 1887, sau în urmă decurgerea adunărilor generale ale „*Asociațiunii*“, până pe la anii 1890, și va vedea, că multe, foarte multe idei originale a avut *Babeș*, și aproape tot ce s'a făcut pe atunci în viața noastră publică, după ideile sale și după țintele sale s'a făcut. Babeș era foarte popular, stimat și

iubit de toți cari l-au cunoscut. Dușmanii săi însă (și a avut mulți dușmani), firește, nu l-au cunoscut. Acesta e adevărul. *Un bătrân*“.

„Mărgineana“ institut de credit și econ., soc. pe acții în Poiana com. Sibiului și-a început activitatea, acordând împrumuturi ieftine și primește depuneri spre fructificare. Capital social 80.000 — cor.

Alegerea din Bazin. Marți s'a făcut alegerea de deputat în cercul electoral slovacese al Bazinului. A intrunit candidatul național *Milan Ivanca*, 834 voturi, candidatul partidului popular *Dömötör* 744 voturi și candidatul democrat *Sagody* 188 voturi. Va fi balotaj între *Ivanca* și *Dömötör* Cercul a devenit vacant prin abdicarea deputatului naționalist *Lilicica*.

Limba maghiară și consulatul. După știrile din Viena, s'a dispus din partea ministrului comun de externe *Aehrenthal*, la propunerea directorului academiei orientale, ca ascultătorii nemaghiari ai academiei să petreacă în timpul feriiilor, cam 6 săptămâni, în orașele curat maghiare din Ungarie, pentru învățarea limbii maghiare. Spesele se vor plăti din partea academiei.

† **Lazar Stan.** În 21 Februarie v. a. c. a răposat în Domnul veteranul paroh al Societății, tract. Hunedoarei *Lazar Stan*, care cu credință a servit sf. altar timp de 50 ani. Înainte cu 2 zile a fost martor la înmormântarea soției sale *Maria*, cu care în cea mai perfectă înțelegere a conviețuit 55 ani. Ii deplâng 3 fiii și 3 fice, precum și alte rudeni. Fieci țărâna ușoară și memoria vecinică.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ următoarele rudeni și pretini ai dlui *Ieronim Preda* din prilejul îndepărtării sale din Sibiului, au dăruit pe peronul gării și anume dna *Berta I. de Preda*, dsoara *Aurelia Preda* inv. (Porcești); *Toma Doican*, paroh, pentru sine și pentru fii săi *Aurel* și *Ioniță*; *Ioan Părău*, măstru croitor, *Fritz Kessler*, fiecare câte 1 cor.; *Petru Ilieș*, măstru compactor, 60 bani; *Remul Platoș*, paroh (Turnișor) și soția sa *Mărioara n. Doican*, ambi 50 bani; dna *Vasilica Doican n. Preda*, preoteasă, 40 bani; *George Poponea*, v. pres. „*Reun. sod. rom.*“; *Pavel Cotoțiu*, funcț. la cons. metrop., *Victor Preda*, măstru măser (Avrig) și soția sa *Eugenia n. Mandel* și *Ieronim Preda* (Lintz), fiecare câte 20 bani; *Vic Tordășianu*, prez. „*Reun. sod. rom.*“, 10 bani.

Foamete în China. După știrile mai nouă cam 10 milioane locuitori din China sunt condamnați de soarte să moară de foame, dacă stăpânirea lor nu va lua grabnice măsuri, ca să li se dea ajutor. S'a început de altcum o acțiune de ajutoare și din partea Europei.

Falsificatori de bani. Poliția din Budapesta a dat de urma unei bande întregi, care se ocupă cu falsificarea de bani. Făceau hârtii de câte 10, 20, 50 și 100 coroane, ca să li se dea ajutor. S'a început de altcum o acțiune de ajutoare și din partea Europei.

Moscva în întunec. Lucrătorii dela stabilimentele de gaz aerian din Moscva s'au pus zilele trecute în grevă. Întreg orașul a rămas în întunec.

Teologi în serviciul militar. Am fost dat știrea, că seminaristii dela școalele teologice din Paris, în urma conflictului dintre biserică și stat, au fost chemați la arme, dar au înaintat petițiune guvernului francez, ca să-i elibereze de serviciul militar. Guvernul însă — după știrile ce vin din Paris — a respins cererea, astfel, că vor fi înrolați și chemați la serviciu activ militar toți teologii francezi.

Unul, care nu mănâncă. Un medic din America, *Bulisson* cu numele, s'a făcut celebru prin aceea, că nu mănâncă nimica, dar absolut nimica, și totuși trăiește. Trăește din aer și apă, făcând de minciună pe cei ce afirmă și afirmă, că nuși din aer nu poate trăi omul. Dar dl *Bulisson* a aflat, că și somnule de prisos, și de aceea nici nu doarme, decât o oară pe zi. Incolo tot lucră. Își pune ideile pe hârtie, pentru o lume viitoare, care-l va înțelege. De sine înțeles, că îmbrăcămintea e asemenea de prisos pentru dl *Bulisson*, și când iese pe afară podoaba corpului său o formează un simplu costum de — *bae*.

Executat și totuși în viață! Un caz ciudat s'a întâmplat în Rusia. Mai mulți revoluționari au fost judecați la moarte prin glonț și au fost executați în Petersburg în toată regula. Când s'au ridicat cadavrele, pentru a fi înmormântate, s'a constatat însă, că unul dintre cei exe-

cutați nu era mort. Se mișca. L'au dus la spital, unde dându-se îngrijirea cuvenită s'a vindecat. După vindecare a fost însă de nou arestat, și acum vreau să-l execute a doua oară. Bietul om a cerut să fie grațiat, după ce odată a trecut prin torturile morții, și sentința de moarte a fost executată. După dreptate așa ar și trebui să fie. Dar este dreptate în lume?

Catastrofă. La Forbach (Germania) au murit 65 lucrători mineri, din cauză că s'a aprins gazul din mină.

Aviz. Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra anunțului de pe pag. IV. a firmei *Ioan Petrascu*. (La „*Croitoria universală*“), și îi îndemnăm să o spriginească fiind firmă românească și în o stradă principală a Sibiului, *strada Cisnădiei*.

Fără nici un reclam crucea sau steaua după electro-magnetică a dlui *Müller Albert*, Budapesta V. *Vadász utca 42/V* a devenit renumită în toate părțile lumii. Foarte mulți după folosința crucii s'au vindecat de boale vechi, așa în cât la acestia în toată ziua sosese scrisori pline de mulțămite. Dl fotograf *Elsschild Adolf* din *Cservenka* a scris următoarele: De mult timp trebuia sămi arăt marea mulțămire ce o am față de aparatul aflat printa, asta însă cu adinsul am tăcut-o până acum, deoarece cu cea mai mare curiositate am așteptat să afl rezultatul crucii folosită de nevasta mea. Acum cu cea mai mare bucurie constat, că nevasta mea, carea durându-o peptul și stomacul avea în genere lipsa poftei de mâncare, dureri de cap și multe boale, cu ajutorul aparatului d-tale s'a făcut sănătoasă, prin urmare aparatul d-tale sunt silit a-l lauda și a-l recomanda fiecărui suferitor de boale. Prețul aparatului mare 6 coroane.

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică eclesiastică. Anul XXX. nr. 11 cuprinde: C. Erbicănu: Ceva despre Antim Ivireanul. Dr. Cornoiu: Chestiuni de actualitate pentru clerici. G.: Biserica în Franca. Al. Mușetescu: Deismul. Boroian: Ciril al Alexandriei și opera sa contra lui Iulian Apostolul. Dr. Bădea Cireșeanu: Călătoria mea la sfatul Munte Athos, în Palestina și Egipt. M. P.: Viața religioasă a Romanilor. P.: Discuții în Senat, priv. la chestiuni bis. C.: Viața nomadă a vechilor Ebrei. Dragom. Demetrescu: Practica în biserică ortodoxă. Dr. Cornoiu: Sărbarea sfinților *Trei-Ierarhi*. Evangelia sau viața și învățătura Domnului nostru *Isus Christos* de *Melchisedec*, episcopul de Roman. Cuvântare. Donațiuni. — București, tipografia cărților bisericești.

„Candela“, foaie bisericească-literară, nr. 3 cuprinde: Viața și activitatea s. apostol *Pavel*, de Dr. V. Gheorghiu. Regule (tractate) pe larg ale celui întru Sfinți Părintelui nostru *Vasile*, arhiepiscopul *Cesareei Capadochiei*, după întrebări și răspunsuri, de N. Cotos. Text rusesc. Scurte comunicări. — Întrebări și cazuri pastorale: *Isus-Dumnezeu* adevărat. Înfațișarea pe icoane a Maicei Domnului. Renunțarea la divorțul intenționat. Cronică. — Cernăuți, Societatea tipografică bucovineană.

Teatru.

Sâmbătă: *Geisha*, operetă.

Duminică d. a.: *Der Mikado*, operetă.

Nu crățăm muncă și cheltuială

la procurarea materialelor brute pentru prepararea „*Emulsion*“-ului *Scott*, ca să ne asigurăm cele mai bune calități de oleu de pește, var și natron-hipophosphit. Aceste materiale foarte fine se prepară cu o deosebită curățenie prin procedura unică a lui *Scott* și produsul nu i numai gustos și cu totul ușor de mistuit, ci-i și de un extraordinar efect, cu mult mai eficace ca oleul simplu de pește. La debili, fie în urma unei boale, sau la slăbiri corporale la copii sau oameni mari, „*Emulsion*“-ul lui *Scott* este totdeauna cel mai bun mijloc de întărire. X 252-2-4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui *Scott*.

Trimițându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „*Stadtapotheke*“ BUDAPEST, IV., *Váci-utca 34/50*.
Prețul sticlei originale: cor. 250.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 2173 B., 1907.

[75] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia **Vulcan**, protopresbiteratul Hațeg, prin aceasta se exercite concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 1400 coroane, și stolele usuare, despre ce concurentul își pot lua informații uni dela comitetul parohial.

Doritorii de a reflecta la acest post de paroh, în termenul prescripționat și înaintea prezentei, înstruite în sensul §-lui 17, alinea II, din Regulamentul pentru parohii, și în restimpul până 8 zile înainte de alegerea de paroh, au să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficiu și cuvânta.

Sibiu, 2 Februarie 1907.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 306/1906

[72] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericească vacantă de clasa III **Vidra-de-jos** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele cerute la subscrierul oficiu în timpul convenit și să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiu și cuvânta.

Oficiul protop. gr. or. al Câmpenilor. Câmpeni, 20 Februarie 1907.

Romul Furdai
protopresb.

Nr. 278/1907.

[79] 1—3

Concurs de cântare.

Pentru ocuparea postului de cântăreț în parohia Cernatul-inferior cu filiile ei (tractul Treiscaune) se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

100 coroane din depozitele din Cernatul-superior, Chezdi-Oșorheiu și parte din venitele parohiei Cernatul-inferior destinate pentru cântăreț.

70 ferdele de bucate dela 40 familii întregi și mixte și 50 cor. în bani.

50 cor. dela 40 familii mixte.

10—60 cor. venite stolare, accidenții și locuință în natură.

Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în comună în termenul prescripționat spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Bretcu (Bereczk, comitatul Háromszék), 27 Februarie, 1907.

Constantin Dimian
protopresbiter.**Concurs**

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa primă din Borgoprund, pe baza ordinului conzistorial d. d. 13 Februarie 1907 Nr. 1173 bis. prin aceasta se scrie concurs cu termen de 60 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a-și înainta suplicile înstruite conform normelor în vigoare dovedind calificațiune pentru parohii de clasa I. în termenul deschis la oficiu protopresbiter al gr. or. al tractului Bistrița, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral să pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficiu și cuvânta.

Din ședința comitetului parohial ținută în 25 Februarie 1907.

Prezidentul comitetului:

Iuliu Suceava.

Nr. 238/1907.

Văzut:

Notariul:

Teofil Vlad.

[80] 2—3

S. Monda
protopresbiter.**Concurs**

Pe baza rezoluțiunii Prea Venerabilului Conzistor din 6 Februarie 1907, Nr. 827 B., se publică concurs pentru postul de capelan, lângă neputinciosul paroh, în parohia de clasa a III-a Holbav din protopresbiteratul Branului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt jumătate din venitele parohiei.

Concurenții să-și trimită cererile cu documentele prescrie la subsemnatul oficiu protopresbiter al și să se prezenteze într-o Duminică acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cântarea și cuvântarea bisericească.

Zernești, 25 Februarie 1907.

In conțelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiter al gr. or. al Branului.

[74] 3—3

Ioan Dan
adm. ppresb.

Un tânăr român

cu câteva clase reale sau gimnaziale se aplică imediat ca **practicant** în **Librăria arhidiecezană din Sibiu (Nagyszeben).**

Petițiile să fie scrise cu mâna proprie.

Croitoria Gustav Stasney
din Sibiu strada Baier Nr. 2.

aduce la cunoștință preaonoratului cler ortodox român, precum și domnilor candidați de preoție că confecționează **reverenți, ornați bisericești**

precum și tot felul de **haine bărbătești**, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pentru serviciul solid și prompt garantează firma, care se află de 60 ani.

Sibiu, în Februarie 1907.

Cu deosebită stimă:

Gustav Stasney

[52] 4— croitor.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(119) 14—41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în figura superioară — ca violina — cu găuri ca în figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel ca un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

„La Croitoria universală“

Ioan Petrașcu

strada Cisnădiei Nr. 32 SIBIU strada Cisnădiei Nr. 32

Subscrierul îmi iau voe a aduce la cunoștința onoratului public, că cu 1 Martie a. c., a trecut în posesiunea mea, prin cumpărare

Prăvălia de uniformare

(J. Öszy)

din strada Cisnădiei Nr. 32. Deci mă aflu în plăcuta poziție de a servi onoratului public cu tot felul de lucruri trebuincioase și cu prețuri reduse, și anume, pentru civili: **gulere, manjete, cravate, cămeși de iarnă și de vară, ambrele (ploiere), batiste, ciorapi, mănuși, etc.**; iar pentru militari: **chipiuri, gulere, port-epee, pinteni, săbii, mănuși de toate categoriile, diferite șinoare, bumbi pentru manjete și pept, și tot felul de bumbi pentru diferite uniforme, etc. etc.**

Tot în acest local primesc tot felul de comande pentru

haine civile și militare,

cari le pregătesc după cele mai moderne cerințe, în croitoria mea. Asemenea confecționez **reverenți și tot felul de ornate bisericești**, precum și **jachete** pentru dame.

La cerere de urgență pot liferă un costum în timp de 24 ore.

Comande se pot face și prin postă.

Rugând onoratului public pentru binevoitorul sprigin, și asigurându-l de un serviciu satisfăcător, semnez

[51] 3—5

cu toată stima:

Ioan Petrașcu.**Cea mai renumită bere**

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 2—

Sibiu — Nagyszeben.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană****ÎN 6 ZILE**

LA

AMERICA

Transport de persoane

în

Canada și Argentina.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

257 22—26